

[itobiad], 2021, 10 (2): 1539-1560

Tam Gün Eğitim ve Etkileri Üzerine Bir İnceleme

A Study on Full-Day Education and Its Effects

Soner DOĞAN

Doç.Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
Associate Prof., Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Education
snr312@gmail.com

Orcid ID: 0000-0003-2013-3348

Sezin ERBIYIK

Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı
Teacher, Minsiter of Education
sezinerbiyik@hotmail.com

Orcid ID: 0000-0002-1967-131X

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received : 07.09.2020
Kabul Tarihi / Accepted : 15.04.2021
Yayın Tarihi / Published : 14.06.2021
Yayın Sezonu : Nisan-Mayıs-Haziran
Pub Date Season : April-May-June

Atıf/Cite as: Doğan, S , Erbiyık, S . (2020). Tam Gün Eğitim ve Etkileri Üzerine Bir İnceleme . İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi , 10 (2) , 1539-1560 . Retrieved from <http://www.itobiad.com/tr/pub/issue/62559/791307>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. <http://www.itobiad.com/>

Copyright © Published by Mustafa YİĞİTOĞLU Since 2012 – Istanbul / Eyup, Turkey. All rights reserved.

Tam Gün Eğitim ve Etkileri Üzerine Bir İnceleme* **

Öz

Türkiye’de durumlarına göre okullarda tam gün ve ikili eğitim olmak üzere iki ayrı sistem uygulanmaktadır. Eğitim sistemimizde yer alan ikili eğitim ve tam gün eğitim modeli, başta Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere tüm eğitim kurumlarının üzerinde çalıştığı güncel konulardan biri olmaya devam ederken; ülkenin farklı bölgelerinde, farklı il ve ilçelerinde fiziki şartlara ve olanaklara bağlı olarak farklılıklar gösterebilmekte ve bazı okullarda tam gün eğitime geçilirken bazı okullarda alt yapı yetersizliğinden ikili eğitime devam edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, öğretmen ve yönetici görüşlerine göre tam gün eğitim uygulamasını değerlendirmektir. Covid-19 virüs salgını ile birlikte ikili eğitime dönüş konusunda ortaya çıkan tartışmalar konuyu yeniden gündeme taşımıştır. Her iki durumun da olumlu ve olumsuz yönlerinin olması, eğitim paydaşlarını fikir ayrılıklarına sevk etmektedir. Çalışma nitel olgubilim (fenemoloji) deseninde yapılandırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Sivas’ın ilçelerinde görev yapan 5 öğretmen ve 5 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla katılımcılarla yüz yüze görüşmeler yapılarak veriler toplanmıştır. Veriler içerik analizi ile değerlendirilerek tablolar halinde sunulmuştur. Araştırma bulgularına göre tam gün eğitimin olumlu yanları incelendiğinde; eğitimin gün içine yayılmış olması ve ders aralarında uzun dinlenme sürelerinin olması, uygun öğrenme ortamlarının sağlanabilmesi, konuya hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin daha fazla zaman ayırabilmesi, öğrenci merkezli ve yapılandırmacı eğitimin daha işlevsel uygulanma imkânı bulunması gibi faktörler eğitime olumlu katkılar sağlamaktadır. Aile ile geçirilen ortak zamanın azalması, okulda disiplin ve güvenlik sorunlarının artması, öğle yemeklerinin sorun oluşturması, okulun fiziki imkânlarının yeterli olmaması tam gün eğitime ilişkin ortaya çıkan olumsuz durumlardır.

Anahtar kelimeler: Tam gün eğitim, Covid-19, 2023 Eğitim Vizyonu, Millî Eğitim Bakanlığı, olgubilim, öğretmen, okul yöneticisi

A Study on Full-Day Education and Its Effects

Abstract

In Turkey, there are two separate systems in schools, full-time and dual education. While dual education and full-time education models in our

* Bu çalışma IV. Uluslararası Yönetim ve Sosyal Bilimler Kongresi’nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu Başkanlığının 26.11.2020 Tarih, 21 Sayılı kararı ile Etik Kurul izni alınmıştır.

education system continue to be one of the most current issues that all educational institutions, especially the Ministry of Education, are working on; there are differences in different parts of the country, in different provinces and districts depending on physical conditions and opportunities. In some schools, full-time education is carried out, while in some schools, dual education is implemented due to lack of infrastructure. The aim of this study is to evaluate full-day education practice according to the opinions of teachers and school administrators. The discussions on switching back to double-shift education that emerged due to the Covid-19 epidemic brought the issue back to the agenda. The positive and negative aspects of both situations led the education stakeholders to disagreement. The study has been structured in the qualitative phenomenology pattern. The study group of this research consists of 5 teachers and 5 school administrators employed in the districts of Sivas. Data have been collected by performing face-to-face interviews with the participants via the semi-structured interview form developed by researchers. The data have been evaluated through content analysis and presented in tables. According to the research findings, when the positive aspects of full-time education are examined, factors such as education taking place throughout the day, long resting periods between classes, providing appropriate learning environments, the fact that both teachers and students can spend more time on the subject and that student-centered & constructivist education is more functional, contribute positively to education. The decrease in the common time spent with the family, the increase in discipline and security problems at the school, the lunch problems, the lack of physical facilities of the school are negative situations related to full-time education.

Keywords: Full-day education, 2023 Education Vision, Covid- 19, Ministry of National Education, phenomenology, teacher, school administrator

Giriş

Eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik davranışlar meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1988). Eğitimin amacı ise bireylere kişilik kazanmalarında destek olmak, toplumun refahını yükseltmek olarak ifade etmiştir (Baş, 2004). Günümüz dünyası birçok konuda bilginin üretilmesi, kullanılması ve aktarılması yönünde hızla ilerlemekte ve bu ilerlemeyi de dönüşüm ve değişim yoluyla yapmaktadır. Bu dönemin bir özelliği olan zorunlu değişimin asıl anahtarının ise eğitimden geçmekte olduğu aşikârdır. (Baykan, Çiftçi ve Arıkan, 2013). Bu bağlamda bilgiyi daha kullanışlı hale getirebilme uğraşlarının sonucu olarak farklı bilim dalları ortaya çıkmış; eğitim de sosyal bilimler dalının uygulamalı bir alanı olarak kullanılmaya başlanmıştır (Genç ve Eryaman, 2007). Eğitim toplumun her kesimini ilgilendirmektedir. Buna bağlı olarak eğitime ilişkin yapılan çalışmalar giderek artmakta ve çeşitlenmektedir. Covid-19 salgını ile birlikte okullarda sosyal mesafeyi korumak amacıyla okulların tam gün eğitimden ikili eğitime geçişlerine ilişkin görüşler

kamuoyunda tartışılmaya başlanmıştır. Şimşek ve Büyükkıdık (2017)' a göre ikili ve tam gün eğitim-öğretim veren ilköğretim okullarında bazı uygulamalar yönünden farklılıklar görülmektedir

Türkiye’de durumlarına göre okullarda tam gün ve ikili eğitim olmak üzere iki ayrı sistem uygulanmaktadır. Eğitim sistemimizde yer alan ikili eğitim ve tam gün eğitim modeli, başta Millî Eğitim Bakanlığı olmak üzere tüm eğitim kurumlarının üzerinde çalıştığı güncel konulardan biri olmaya devam ederken; ülkenin farklı bölgelerinde, farklı il ve ilçelerinde fiziki şartlara ve olanaklara bağlı olarak farklılıklar gösterebilmekte ve bazı okullarda tam gün eğitime geçilirken bazı okullarda alt yapı yetersizliğinden ikili eğitime devam edilmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği (MEB, 2014; Akt: Onarıcıoğlu, 2018)’ne göre ikili eğitim ve normal eğitimin tanımı şu şekildedir: “İkili eğitim: Aynı okulda ayrı öğrenci gruplarıyla sabah ve öğleden sonra yapılan eğitim ve öğretimdir. Normal eğitim: Tam gün yapılan eğitimidir.” Kocaoluk (1991) eğitime ilişkin ortaya çıkan bu farklı uygulamaların okullardaki eğitim sürelerini de etkilediğini ifade etmiştir. Bu iki farklı model, eğitim olanaklarıyla doğrudan ilişkilidir. Eğitime ilişkin uygulamalar, Türkiye’nin farklı bölgelerine göre farklılaşmaktadır (Koçberber ve Kazancı, 2010). Şehir merkezlerinde başta kırsal kesimlerden kentlere yapılan göç olmak üzere farklı sebeplerle öğrenci sayıları artınca birçok yeni derslik ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Ancak binaların yetersiz olması, sınıf mevcudunun fazla olması gibi sebeplerle okulların büyük çoğunluğu ikili öğretime devam etmek zorunda kalmıştır (Erdoğan, 2002). Tam gün öğretim modelinin tüm ülkede yaygınlaşması için birtakım çalışmalar yürütülse de özellikle kırsal alanlardaki bazı koşulların elverişsiz olması okulların tam gün öğretime geçmesine olanak sağlayamamaktadır. Fiziksel imkânları yetersiz bazı okulların laboratuvar, atölye ya da kütüphaneleri boşaltılarak sınıf olarak kullanılmaktadır (Özdemir, 1999). Millî Eğitim Bakanlığının genel politikasının İkili öğretimden normal öğretime geçiş doğrultusunda olması ve bu doğrultuda gerekli yatırımları yapması eğitimin niteliğini arttırmak için atılmış olan en önemli adımlardan biridir. Okul sayılarının gün geçtikçe artması ve bazı okulların dönüşümünü tamamlayarak normal eğitime geçmesi bunun en önemli göstergesidir (Onarıcıoğlu, 2018:100). 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi (2018)’nde geçen “İkili öğretim tamamen kaldırılacaktır” ifadesine göre de ikili öğretimin önümüzdeki yıllarda yerini tamamen tam gün öğretime bırakacağı düşünülmekte iken Covid-19 salgını ile birlikte bu durum tartışmalı hale gelmiştir.

Normal öğretime göre ikili öğretime devam eden okullarda öğretmen ve öğrencilerin birçok problem yaşadığı görülmektedir. İkili öğretim uygulanan okullarda derslerin erken saatte başlayıp geç saatte bitmesi; öğrencilerin beslenmesini de olumsuz etkilemektedir (Sarışık ve Düşkün, 2016). İkili öğretim uygulaması, teneffüs sürelerinin kısa olması nedeniyle, öğrencilerin okulda temel ihtiyaçlarını karşılama ve sosyal etkinliklere katılma düzeylerini de olumsuz etkilemektedir. Bu sebeple ülkemizde eğitim alanında başlatılan bir diğer uygulama ise teneffüs sürelerinin

artırılması yönünde başlatılan çalışmadır. İkili eğitimde ders araları kısaltılmakta ve öğrenciler ihtiyaçlarını gidermekte sorun yaşamaktadır. Akranlarıyla yeteri kadar iletişim kurma fırsatı bulamayan öğrencilerin sosyalleşme oranı düşmektedir. Bu da öğrenciyi okuldan uzaklaştırmakta ve okul başarısının azalmasına neden olmaktadır (Camuzcu, 2007). Eğitim personelinin, okula geliş ve okuldan ayrılma saatleri, uzun teneffüslerde ve öğle aralarında dinlenme fırsatı bulmaları, öğrencilerin okulda daha çok zaman geçirerek daha çok sosyal faaliyetlere katılabilmeleri gibi nedenlerden dolayı tam gün eğitimin ikili eğitime göre daha avantajlı olduğu söylenebilir (Özan ve Öztürk, 2018). Bu bağlamda tam gün eğitim ve ikili eğitime ilişkin tartışmalar devam etmektedir. Her iki eğitim sisteminin de olumlu ve olumsuz yönlerinin olması, eğitim paydaşlarını fikir ayrılıklarına sevk etmektedir.

Covid-19 salgını ile birlikte tam gün eğitim ve ikili eğitim tartışmaları yeniden ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin okulda kaldıkları süreleri ve okulda bulunan öğrenci sayısını azaltmak amacıyla ikili eğitime dönüş yönünde görüşler ortaya çıkmaya başlamıştır. Literatürde konuya ilişkin az sayıda araştırmaya rastlanması da salgın döneminde ortaya çıkan bu tartışmaların bilimsel bir zeminde ele alınmasının önüne geçmektedir. Literatürde tam gün eğitim kavramı daha çok asıl araştırma konularının bir değişkeni olarak ele alınmıştır (Kundakçı ve Erginer, 2013; Bakay, 2014; Yalçın ve Yalçın, 2018; Demir ve Kale, 2019). Onarıcıoğlu (2018) tam gün eğitime geçen okullardaki Türkçe eğitimi başarısı üzerinde dururken, literatürde tam gün eğitime ilişkin yönetici görüşleri konulu araştırması ile Özan ve Öztürk (2018) bu konuyu doğrudan araştırma konusu yapmıştır. Özan ve Öztürk (2018)'ün araştırması dışında Türkiye'de tam gün eğitim konusunu doğrudan araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda araştırmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca araştırma sonuçlarının politika yapıcılara Covid 19 sürecinde eğitime tam gün ya da ikili olarak devam edilmesi konusunda karar alım sürecinde rehberlik edeceği, uygulama sürecinde ise gerek il milli eğitim müdürlüğü yöneticilerine gerekse okul yöneticilerine yerel olarak eğitimin planlanmasında yardımcı olacağı öngörülmektedir. Araştırma kapsamında yöneticiler ile birlikte öğretmen görüşlerine de yer verilmesi en alt düzeyde uygulayıcı pozisyonunda bulunan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda eğitimin planlanması ve öğretmenleri de karar verme mekanizmasının bir parçası haline getirilmesi söz konusu olacaktır. Bu bağlamda araştırma ile, öğretmenlerin tam gün eğitime ilişkin görüşlerinin belirlenmesi, Covid-19 salgını ile birlikte ortaya çıkan tam gün eğitim ve ikili eğitim tartışmalarına bilimsel bir zemin kazandırmak amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu bölümde tam gün eğitim konusuna yönelik olarak araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, ve verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir. Araştırmaya ilişkin etik kurul kararı alınmıştır.

Araştırma Modeli

Araştırmada, konuya ilişkin doğrudan, detaylı ve derinlemesine bilgiler elde etmek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi içerisinde yer alan ve Yıldırım ve Şimşek (2011)'in ifade ettiği üzere, insan yaşamı içerisinde var olan ancak bireylerin çok da farkında olmadığı durumların, bireylerin deneyim ve yaşantıları yoluyla açıklanmasını içeren olgubilim (fenomoloji) deseni bu araştırma desenini oluşturmaktadır. Tam gün eğitim, bütün eğitim paydaşlarını ilgilendiren ancak her zaman tartışma konusu haline gelmiş olan bir olgudur. Özellikle salgın döneminde alınan tedbirler ve bu tedbirlerin devamı olarak eğitimin tam gün mü yoksa ikili eğitim şeklinde devam edip etmeyeceği konusunda kamuoyunda ortaya çıkan görüşler tam gün eğitim olgusunu daha önemli hale getirmiştir. Bu olgunun, olguyu bizzat deneyimlemiş bireyler tarafından değerlendirilmesi bağlamında olgubilim deseninin uygun bir araştırma deseni olduğu görülmüştür.

Katılımcılar

Çalışma grubunu Sivas iline bağlı ilçelerde görev yapan 5 öğretmen ve 5 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Nitel araştırmalarda derinlemesine bilgi sağlanması amaçlandığı için araştırma yönteminin doğası gereği katılımcı sayılarının, araştırma konusuna ve kullanılan veri toplama yöntemine bağlı olarak belirlenmesi gerekmektedir. Bu araştırmada, katılımcılarla yüzyüze görüşmeler yapılarak verilerin toplanması yoluna gidildiği için konunun tarafı olan öğretmen ve yönetici sayılarının toplam 10 olarak belirlenmesi uygun görülmüştür. Katılımcılardan elde edilen verilerin zenginliği ve bu verilerin bulgular kısmına yansımaları katılımcı sayısının yeterli olduğunu gösteren diğer bir işaret olarak kabul edilebilir. Çalışma grubunun oluşturulmasında nitel araştırma yönteminde sıklıkla kullanılan amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2011)'e göre maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile katılımcıların farklı özellikleri dikkate alınarak örneklemin zenginleştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda araştırmada örneklem grubu oluşturulurken, katılımcıların gönüllü olmaları, öğretmen ve yönetici olmaları, cinsiyet, kıdem ve branş özellikleri dikkate alınmıştır. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

Katılımcılar	Cinsiyet	Kıdem (yıl)	Branş
Ö1	Erkek	2	Matematik
Ö2	Erkek	10	Sınıf Öğretmeni
Ö3	Kadın	13	Matematik
Ö4	Kadın	8	Edebiyat
Ö5	Erkek	9	Türkçe
Y1	Kadın	10	Rehberlik
Y2	Erkek	20	Sınıf Öğretmeni
Y3	Erkek	8	Türkçe
Y4	Erkek	13	Teknoloji ve Tasarım

Tam Gün Eğitim ve Etkileri Üzerine Bir İnceleme

Y5	Erkek	2	Rehberlik
----	-------	---	-----------

Tablo 1'e göre katılımcıların 5'i öğretmen, 5'i okul yöneticisidir. Öğretmenlerin cinsiyet dağılımları 3 erkek, 2 kadın öğretmen; yöneticilerin cinsiyet dağılımı 1 kadın, 4 erkek şeklindedir. Öğretmenlerin kıdemleri 2 ile 13 yıl arasında değişirken, yöneticilerin kıdemi 2 ile 20 yıl arasında değişmektedir. Öğretmenlerin branşları; Türkçe, Matematik, Sınıf ve Edebiyat iken yöneticilerin branşları Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Sınıf, Türkçe, Teknoloji ve Tasarım şeklindedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Creswel (2013), nitel araştırmalarda veri toplama amacıyla sıklıkla kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formlarının içerdiği açık uçlu sorular ile araştırmacılara zengin veri elde etme konusunda avantajlar sağladığını ifade etmiştir. Bu bağlamda tam gün eğitim olgusunun olumlu ve olumsuz yönlerini belirlemek ve katılımcıların tam gün eğitim uygulamasının daha verimli olması konusunda ki görüşlerini almak amacıyla katılımcılara yöneltilecek sorular belirlenmiştir. Sorular hazırlandıktan sonra, eğitim bilimleri alanında uzman bir öğretim üyesinden uzman görüşü alınmış, ön uygulama yapılarak son şekli verilmiştir. Buna göre araştırma soruları, 1) Tam gün eğitimin olumlu yönleri nelerdir? (Öğretmeler, öğrenciler, veliler ve okul yöneticileri açısından), 2) Tam gün eğitimin olumsuz yönleri nelerdir? (Öğretmeler, öğrenciler, veliler ve okul yöneticileri açısından), 3) Tam gün eğitimin daha verimli bir şekilde uygulanabilmesi için neler yapılmalıdır? şeklinde ortaya çıkmıştır. Araştırmada öğretmenlere (Ö1, Ö2.....), yöneticilere ise (Y1, Y2.....) şeklinde kodlar verilmiştir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler daha önce verilen randevulara göre yapılmıştır.

Nitel araştırmalarda olduğu gibi geçerlik ve güvenilirlik kavramı yerine nitel araştırmalarda, inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik kavramları tercih edilmektedir (Mills, 2003). Bu bağlamda araştırmanın her aşaması detaylı bir şekilde araştırma içerisinde açıklanmıştır. Buna göre, araştırma deseni ve bu deseninin tercih edilme nedeni, çalışma grubu belirlenirken kullanılan örnekleme yöntemi, veri toplama aracının özellikleri, soruları ve geliştirme süreci, verilerin nasıl toplandığı ve nasıl analiz edildiği ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiştir. Ayrıca verilerin elde edilmesi ve analizi sürecinde objektif, tutarlı ve tarafsız davranılması konusunda hassasiyet gösterilmiştir. Veriler ikinci kez gözden geçirilmiş ve büyük oranda benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2011)'e göre içerik analizinde veriler önce kodlanarak en küçük birimler haline getirilmekte, daha sonra kodlardan kategorilere, kategorilerden temalara ulaşılmaktadır. Bu bağlamda araştırmada öğretmen ve yöneticilerden elde edilen notlar ayrı ayrı word belgesine aktarılmıştır. Daha sonra elde edilen word belgesindeki ifadeler kodlanarak temel ifadelere ulaşılmıştır. Kodlardan, kategorilere ve en son aşamada temalara ulaşılarak içerik analizi süreci tamamlanmıştır. Veriler bu aşamada tablolar haline getirilerek sunulmuştur. Tabloların altına katılımcıların bazı ifadeleri doğrudan alıntı şeklinde verilerek okuyucunun daha sağlıklı bilgi alması sağlanmaya çalışılmıştır.

Nicel araştırmalarda olduğu gibi geçerlik ve güvenilirlik kavramı yerine nitel araştırmalarda, inandırıcılık, aktarılabilirlik, tutarlılık ve teyit edilebilirlik kavramları tercih edilmektedir (Mills, 2003). Bu bağlamda araştırmannın her aşaması detaylı bir şekilde araştırma içerisinde açıklanmıştır. Buna göre, araştırma deseni ve bu deseninin tercih edilme nedeni, çalışma grubu belirlenirken kullanılan örnekleme yöntemi, veri toplama aracının özellikleri, soruları ve geliştirme süreci, verilerin nasıl toplandığı ve nasıl analiz edildiği ayrıntılı bir şekilde ifade edilmiştir. Ayrıca verilerin elde edilmesi ve analizi sürecinde objektif, tutarlı ve tarafsız davranılması konusunda hassasiyet gösterilmiştir. Veriler ikinci kez gözden geçirilmiş ve büyük oranda benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Bulgular

Araştırma bulguları, öğretmenlerin tam gün eğitime ilişkin görüşleri ve yöneticilerin tam gün eğitime ilişkin görüşleri bağlamında değerlendirilerek yapılandırılmıştır. Bulgular kısmı olumlu görüşler, olumsuz görüşler ve öneriler şeklinde üç tema altında sunulmuştur. Öğretmen ve yönetici görüşleri tam gün eğitimin öğretmen, öğrenci, veli ve okul yöneticisi kategorilerinde olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirilmiştir. Tam gün eğitimin daha iyi yapılabilmesine yönelik olarak öğretmen ve yönetici önerileri de tablo halinde sunulmuştur.

1.Tema tam gün eğitime ilişkin olumlu görüşler

Öğretmenlerin tam gün eğitime ilişkin olumlu görüşleri Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Tam Gün Eğitimin Öğretmenler Tarafından Olumlu Görülen Yönleri

Öğretmenler açısından	Kategoriler	Kodlar	f
	Verim ve Performans	Öğretmenlerin dinlenmiş olması verim ve performansı artırmaktadır.	2
		Teneffüslerin yeterli uzunlukta olmasıyla öğretmenler ders aralarında dinlenebilmektedir.	1
		Zamana yayılmış eğitim verimi artırmıştır.	1

Tam Gün Eğitim ve Etkileri Üzerine Bir İnceleme

	Uygun Ders Saatleri	Okula sabah çok erken saatte gidilmesi ve akşam geç saatte çıkılması sorunu ortadan kalkmıştır.	4
	İhtiyaçlara Uygunluk	Bilişsel, fiziksel, sosyolojik ihtiyaçların giderilmesi için uygun bir sistemdir.	2
	Azalan Öğrenci Sayısı	Öğrenci sayısının azalmasıyla öğretmenler öğrencileriyle daha fazla ilgilenebilmektedir.	1
	Toplam		11
Öğrenciler açısından	Başarı ve Performans	Zamana yayılmış eğitim verimi artırmıştır. Öğretmenlerin dinlenmiş olması verim ve performansı artırmaktadır.	1
	Uygun Ders Saatleri	Okula sabah çok erken saatte gidilmesi ve akşam geç saatte çıkılması sorunu ortadan kalkmıştır.	2
	Fiziksel Aktivitelerin Artması	Öğrencilerin okulda daha uzun süre kalmasıyla akranlarıyla olan fiziksel aktiviteleri de artmıştır.	1
	İhtiyaçların Giderilmesi	Teneffüslerin yeterli uzunlukta olmasıyla öğrenciler ders aralarında dinlenebilmektedir.	1
		Bilişsel, fiziksel, sosyolojik ihtiyaçların giderilmesi için uygun bir sistemdir.	2
Toplam			9
Veliler açısından	Güvenlik	Günün büyük bölümünde çocuklarının güvenli bir yerde olduğunu bilmek veliler için en büyük artıdır.	2
	Uygun Ders Saatleri	Okulun çok erken saatte başlayıp geç saatte bitmesi veliler için sorun olmaktan çıkmıştır.	2
	Çalışan Aileler	Çocukların günün çoğunu okulda geçirmeleri çalışan anne-babalar açısından çocuğa bakacak birilerini bulma zorunluluğunu ortadan kaldırmıştır.	2
	Toplam		6
Yöneticiler açısından	Verim ve Performans	İkili eğitimdeki iki gruba yönelik yönetim hizmetleri tam gün eğitimle teke düşürülmüş ve verimli çalışma artmıştır.	2
		Yöneticilerin yükü azaldığı için okulla daha fazla ilgilenebilmektedirler.	1
	Uygun Mesai Saatleri	Sabah çok erken başlayıp akşam geç biten uzun mesai saatlerinin kısılması yöneticiler için rahatlık sağlamıştır.	3
	Azalan Öğrenci Sayısı	Öğrenci sayısının azalmış olması okul yönetimini kolaylaştırmıştır.	1
Toplam			7

Tablo 2 incelendiğinde öğretmen görüşlerine göre tam gün eğitim öğretmenlere, öğrencilere ve velilere uygun ders saatleri bağlamında faydalı olurken bu durum yöneticiler için uygun mesai saatlerine dönüşmektedir. Tam gün eğitim öğretmen, öğrenci ve yöneticilere verim ve performans sağlarken veliler için daha çok güvenlik anlamına gelmektedir. Tabloya göre azalan öğrenci sayısı öğretmen ve yöneticiler için avantaj sağlarken,

öğrenciler fiziksel aktivite, çalışan veliler ise çalışma saatlerinde öğrencilerin okulda olmaları bağlamında tam gün eğitimden faydalanmaktadır. Yine tam gün eğitimle birlikte öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaçlarının giderme konusunda yeterli zamanı buldukları katılımcı görüşlerine yansımıştır. Okul paydaşlarına ilişkin kodlar incelendiğinde tam gün eğitimin olumlu yansımalarının en çok öğretmenlere daha sonra ise sırasıyla öğrenci, yönetici ve velilere yönelik olduğu görülmektedir. Bu konuda bazı katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö.2: "Bilişsel, sosyal, fiziki ihtiyaçlar (öğrenme, dinleme, etkinlik) bakımından eğitim-öğretime daha uygun. Sabahın erken saatleri ya da akşamın geç saatlerinin öğrenci performansını düşürdüğünü düşünüyorum."

Ö.3: "İkili eğitimin okul yöneticilerini 07.00-17.00 saatleri gibi uzun bir süre okulda tutması, yöneticilerin de performansını düşürüyordu. Tam gün eğitimle birlikte bu sorun yöneticiler açısından ortadan kalkmış oldu."

Ö.4: "Özellikle çalışan aileler açısından olumlu olmuştur. İkili öğretimle sabahçı ya da öğlenci olduğu durumlarda çocuğu bırakacak yer bulma sorunu azalmıştır. Çalışmayan aileler açısından da sabahın erken saatlerinde çocuğu okula gönderme sorunları azalmıştır."

Ö.5: "Öğretmenler açısından da dinlenmek için güzel bir sistem. Sabah dersin çok erken başlamaması, teneffüslerin çok kısa olmaması dinlenebilmek için fırsattır."

Yöneticilerin tam gün eğitime ilişkin olumlu görüşleri Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Tam Gün Eğitimin Yöneticiler Tarafından Olumlu Görülen Yönleri

	Kategoriler	Kodlar	f
Öğretmenler açısından	Verim ve Performans	Dinlenmiş şekilde derse gelen öğretmenin öğretim kalitesi artar.	2
		Zamana yayılmış eğitim süresi öğretmenin performansını yükseltir.	2
	İhtiyaçlar	Ders aralarının yeteri uzunlukta olması öğretmenlerin yeterince dinlenmesine olanak sağlamaktadır.	2
	Uygun Ders Saatleri	Derse uykusunu almış ve kahvaltısını yapabilmış öğrencilerle başlamak, öğretmenin eğitimini kolaylaştırır.	2
	Toplam		8
Öğrenciler açısından	Başarı ve Performans	Dinlenmiş şekilde okula gelen öğrencinin performansı artacaktır.	1
		Performansı artmış olan öğrenci başarıya daha kolay ulaşabilecektir.	1

Tam Gün Eğitim ve Etkileri Üzerine Bir İnceleme

	İhtiyaçlar	Uykusunu almış ve kahvaltısını yapmış bir öğrencinin öğrenme performansı artacaktır.	3
		Arkadaşlarıyla daha fazla zaman geçiren öğrenciler daha fazla sosyalleşme imkanı bulabilmektedir.	2
	Uygun Ders Saatleri	Eğitimin uygun saatlerde yapılması öğrenciler açısından bilişsel, fiziksel ve sosyal açıdan gelişmelerine katkı sağlamaktadır.	4
	Toplam		1
Veliler açısından	Güvenlik	Günün büyük bir bölümünü okulda geçiren öğrencilerin güvenli bir yerde olmaları velileri rahat hissettiriyor.	2
	Çalışan Aileler	Öğrencilerin ders çıkışının, çalışan ailelerin mesai bitimine yakın saatte olması, veliler açısından olumlu bir durumdur.	2
	Uygun Ders Saatleri	Uygun saatte başlayıp biten dersler, veliler için de sağlıklı bir günlük işleyiş sunmaktadır.	2
	Toplam		6
Yöneticiler açısından	Verim ve Performans	İş yükü azalan yöneticiler kurumlarında daha verimli çalışabilirler.	1
		Yöneticiler tek bir eğitim grubuyla çalıştığı için performansı daha yüksek olacaktır.	1
	İş Yükü	İkili eğitime göre iş yükü azalmıştır.	1
	Uygun Mesai Saatleri	Öğrenci sayısının azalması, okul yöneticileri için avantajdır.	1
	Toplam	Mesai saati azalan yöneticiler daha fazla etkinliğe katılabilmektedir.	3
			7

Tablo 3 incelendiğinde yönetici görüşlerine göre tam gün eğitim, tüm okul paydaşlarına uygun ders saatleri ve uygun mesai saatleri bağlamında faydalı olmaktadır. Veliler dışında diğer paydaşlar için verim ve performans sağlayan tam gün eğitim çalışan anne-baba ve güvenlik açısından velileri memnun etmektedir. Yine öğretmen ve öğrenci ihtiyaçlarının karşılanmasında faydalı olan tam gün eğitim, yöneticilerin iş yükünü de azaltmaktadır. Okul paydaşlarına ilişkin kodlar incelendiğinde tam gün eğitimin olumlu yansımalarının en çok öğrencilere daha sonra ise sırasıyla öğretmen, yönetici ve velilere yönelik olduğu görülmektedir. Bu konuda bazı katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir:

Y.4: "Öğrenciler sabah daha makul saatlerde okula geldikleri için, daha dinç olabiliyorlar. Bu da öğrencilerin derse daha hazır olmaları anlamına geliyor. Ayrıca evde kahvaltı yapma imkânları bulabilmeleri de öğrencilerin derse daha hazır olmasına olanak sağlıyor. Dolayısıyla öğretmen derse daha hazır öğrencilerle başlıyor."

Y.5: "Yoğun iş temposundan, sabah çok erken saatlerde eğitime başlamak veya akşam geç saatlerde okuldan çıkılmasından öğretmenler

de kurtulmuştur ve daha adil bir çalışma sistemi oluşmuştur. Bunun aynı sıra azalan öğrenci sayısı da öğretmenler için bir artıdır."

2.Tema tam gün eğitime ilişkin olumsuz görüşler

Öğretmenlerin tam gün eğitime ilişkin olumsuz görüşleri Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Tam Gün Eğitimin Öğretmenler Tarafından Olumsuz Görülen Yönleri

	Kategoriler	Kodlar	f
Öğretmenler açısından	Disiplin Sorunları	Okulda uzun zaman geçiren öğrencilerin artan disiplin sorunları öğretmenleri zor durumda bırakmaktadır.	1
	Güvenlik	Günün büyük çoğunluğunu okulda geçiren öğrencilerin güvenliğini sağlamaya çalışmak öğretmenleri sıkıntıya düşürmektedir.	1
	Yorgunluk	Günün büyük bir bölümünü okulda geçiren öğretmenler, fiziksel ve ruhsal olarak daha fazla yorulmaktadır.	1
	Zaman Yönetimi	Tüm günü okulda geçen öğretmenler kendilerine zaman ayıramamakta ve kişisel gelişim sağlamaları zorlaşmaktadır.	2
	Toplam		5
Öğrenciler açısından	Azalan Ders Dışı Etkinlikler	Günün birçoğunu okulda geçiren öğrenciler oyuna zaman bulamamakta, ders dışı sanatsal ve sporsal faaliyetlere katılamamaktadır.	2
	Motivasyon	Zamanının çoğunu okulda ders görerek geçiren öğrencilerin motivasyonu zamanla azalmaktadır.	1
	Güvenlik	Uzun zaman okulda duran öğrencinin güvenliğini sağlamak da zorlaşmaktadır.	1
	Hijyen	Tüm günü okulda geçen öğrenciler hijyen sorunları yaşayabilmektedir.	1
	Toplam		5
Veliler açısından	Kaygı	Veliler, uzun süre okulda duran çocuklarının güvenliğinden endişe edebilmektedir.	3
	Öğle Yemeği	Çalışan aileler için çocuklarının öğle yemeği sorun olabilmektedir.	2
	Olumsuz Yönü Yok	Tam gün eğitimin veliler için olumsuz yönü olduğunu düşünmüyorum.	1
	Toplam		6
	Yöneticiler açısından	Yönetim Zorlukları	Tüm gün okulda duran öğretmen ve öğrencilerin yaşadığı sorunlar okul idaresini etkilemektedir.
		Tüm günü kontrol altında tutmaya çalışan okul idaresi zaman zaman öğretmenlerle ve velilerle de karşı karşıya gelebilmektedir.	1
Güvenlik		Tüm günü okulda geçiren öğrencilerin güvenliğini sağlamak zorlaşmaktadır.	1

Tam Gün Eğitim ve Etkileri Üzerine Bir İnceleme

Disiplin Sorunları	Okulda daha fazla zaman geçiren öğrencilerin çıkardığı sorunlarla daha fazla uğraşmak zorunda kalmaktadırlar.	1
Toplam		5

Tablo 4 incelendiğinde öğretmen görüşlerine göre tam gün eğitim disiplin sorunları bağlamında öğretmenlerde ve yöneticilerde, güvenlik konusunda ise tüm okul paydaşlarında endişe oluşturmaktadır. Tam gün eğitim öğretmenlerde yorgunluğa ve kendilerine zaman ayırma konusunda dezavantaj oluştururken, öğrenciler için ders dışı etkinliklerin azalması ve hijyen konularında sorun yaşanması anlamına gelmektedir. Veliler tam gün eğitimde öğrencilerin öğle yemeği konusunda endişelenirken yöneticiler gün boyu okul paydaşlarını yönetmekte zorluklar yaşamaktadır. Okul paydaşlarına ilişkin kodlar incelendiğinde tam gün eğitimin olumsuz yansımalarının en çok velilere daha sonra ise eşit frekans değerlerinde öğretmen, yönetici ve velilere yönelik olduğu görülmektedir. Bu konuda bazı katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö.1: "Güvenlik ve hijyen sorunları ortaya çıkacaktır. Çünkü çocuk tüm gün okulda ve tüm ihtiyaçlarını okulda gideriyor."

Ö.2: "Teneffüslerin uzun olması, öğretmenlerin nöbet görevinde zorlanması doğal olarak idareyi de etkilemektedir. Öğle arasının uzun olmasından dolayı idareciler velilerle bazı noktalarda anlaşmazlıklar yaşayabiliyor."

Ö.3: "Öğle arası çocukların yemek konusu velileri kaygılandırabilir."

Ö.4: "Sanatsal, sporsal faaliyetlerde bulunan bazı öğrenciler ikili sistemde belli bir program dâhilinde bunu daha kolay devam ettiren tam gün eğitimle bu olanakları azalmıştır."

Yöneticilerin tam gün eğitime ilişkin olumsuz görüşleri Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 5. Tam Gün Eğitimin Yöneticiler Tarafından Olumsuz Görülen Yönleri

Kategoriler	Kodlar	f
Öğretmenler açısından	Öğle Arası Nöbetleri	Tam gün eğitimde tutulan öğle arası nöbetleri öğretmenlere dinlenme fırsatı vermemektedir. 1
		Teneffüslerin haricinde öğle arası nöbet tutmak öğretmenlere fazladan sorumluluk yüklemektedir. 1
	Artan Ders Sayıları	Tam gün eğitimle artan ders sayıları, öğretmenlerde yorgunluk ve motivasyon düşüklüğüne sebep olmaktadır. 1
	Sorumluluk	Günün birçoğunu okulda geçiren öğretmenin sorumlulukları artmakta ve sorumluluğunun süresi de uzamaktadır. 1
	Zaman	Öğretmenler tüm gün okulda olduklarından,

	Yönetimi	dinlenmeye ve diğer faaliyetlere zaman bulamamaktadır.	2
	Toplam		6
Öğrenciler açısından	Güvenlik	Uzun süre okulda zaman geçiren öğrencilerin güvenliklerini sağlamak zorlaşmaktadır.	1
	Öğle Yemeği	Özellikle uzaktan gelen veya taşınmalı eğitim alan öğrencilerin öğle yemekleri sorun olabilmektedir.	2
	Ders Dışı Faaliyet	Uzun süren dersler sonrasında zaman bulamayan öğrenciler farklı etkinliklere katılamamaktadır.	1
	Motivasyon	Sürekli okulda bulunmak ve ders işlemek öğrencilerde motivasyon düşüklüğüne sebep olmaktadır.	2
		Öğle yemeği sonrası rehavete kapılan veya öğle arası uzun zaman oyun oynayan öğrenciler öğleden sonraki derslere adapte olmakta zorlanıyor.	1
	Toplam		7
Veliler açısından	Kaygı	Veliler, uzun süre okulda vakit geçiren öğrencilerin güvenliğinden kaygı duyabilmektedir.	1
	Öğle Yemeği	Gelişim çağında olan çocuklarının (özellikle yemekhanesi olmayan okullarda) öğle yemeği sorunu yaşaması aileleri sıkıntıya düşürmektedir.	1
		Öğle yemeğini okulda yemek zorunda olan öğrenciler için, aileler fazladan maddi harcama yapmaktadırlar.	1
	Okula Gidiş-Dönüş	Özellikle küçük yaştaki öğrencileri okula kendileri bırakan aileler, günde dört defa getirip götürmek zorunda kalmaktadır.	1
	Aile Desteği	Özellikle kırsal kesimde okul dışında ailesine yardımcı olan öğrenciler, tam gün eğitimde ailelerine yardım edecek zaman bulamamaktadır.	1
	Toplam		5
Yöneticiler açısından	Fiziki Yetersizlikler	Tam gün eğitim sistemi ile artan derslik sayısını temini zorlaşmaktadır.	1
		Okulda fazla zaman geçiren öğrenciler için ders dışı zaman geçirecek alanlar temin etmek zorunda kalmaktadırlar.	1
	Temizlik	Uzun süre okulda zaman geçirilmesiyle artan temizlik ihtiyacı yöneticilere ekstra sorumluluk vermiştir.	1
	Yemekhane	Öğle yemekleri için yemekhane, kantin vb. alanların kurulması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.	1
	Sorumluluk	Zamana bağlı olarak artan sorunlar, yöneticilere fazladan sorumluluklar yüklemiştir.	1
	Disiplin	Okulda uzun zaman geçiren öğrencilerin çıkardığı sorunlar artmış ve yönetime sıkıntı çıkarmaya başlamıştır.	1
Toplam		6	

Tablo 5 incelendiğinde yönetici görüşlerine göre tam gün eğitim öğrenci ve velilere yemek konusunda endişe uyandırırken yöneticiler için yemekhane ya da kantin ihtiyacını karşılama konusunda zorluklar oluşturmaktadır. Öğretmenler, öğle arası nöbetler ile yorulurken, gün boyu alınan sorumluluklar ve zaman yönetimi bağlamında sorunlar yaşamaktadır. Öğrenciler güvenlik, motivasyon ve ders dışı etkinliklerin azalması bağlamında sorun yaşarken, veliler güvenlik kaygısı, okula gidiş-geliş ve öğrencilerin aileye destek olamamaları konusunda endişe duymaktadır. Yöneticiler ise fiziki imkânların yetersizliği, temizlik, disiplin ve artan sorumluluk duygusuyla tam gün eğitime ilişkin olumsuz durumlar yaşamaktadır. Okul paydaşlarına ilişkin kodlar incelendiğinde tam gün eğitimin olumsuz yansımalarının en çok öğrencilere daha sonra eşit frekans değerlerinde öğretmen ve yöneticilere en son ise velilere yönelik olduğu görülmektedir. Bu konuda bazı katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Y.1: "Veliler için öğrencilerinin güvenliği ve başıboş kaldıkları saatlerde yaşanabilecek sıkıntılar sorun yaratabilir. Ayrıca öğle arası için okul bir çözüm geliştirmeyse (yemekhane gibi), evi yakın olmayan ve yemeğe gidemeyen öğrenci ailesi için öğle araları ekstra bir masraf kalemi oluşturabilir."

Y.3: "Öğretmenlerin okulda kaldıkları süre uzuyor. Dinlenmeye kalan zaman azalıyor. Ayrıca okulda geçirilen süre arttıkça öğretmenlerin sorumluluğu artıyor."

Y.5: "Özellikle kırsal kesimde öğrencilerin sabah veya öğleden sonra evde olmaları onların ailelerine yardımcı olmalarını sağlıyordu ancak bu durum ortadan kalktı. Kırsal kesimdeki aileler bu durumda olumsuz etkilenmektedirler."

3.Tema tam gün eğitime ilişkin öneriler

Öğretmenlerin ve yöneticilerin tam gün eğitime ilişkin önerileri Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Tam Gün Eğitimin Daha Verimli Olması İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Görüşleri

Kategoriler	Kodlar	f	
Öğretmen önerileri	Nöbetler	Öğle araları ve teneffüslerde tutulan nöbetlerin düzenlenmesi ve bir standardın oluşturulması gerekiyor.	1
	Öğle Araları	Öğle araları ve öğle yemeklerinin düzenlenmesi ve sorunların giderilmesi gerekiyor.	1
	Ders Saatleri	Öğrencilerde yorgunluğa yol açtığı için ders saatleri azaltılmalı.	1
	Etkinlikler	Gelişimi destekleyecek sanat ve spor etkinlikleri artırılmalıdır.	3
	Toplam		6
Y : ∞ Fiziksel	Derslik sayısının ihtiyaca göre ayarlanması gerekir.	2	

İyileştirmeler	Okul oyun alanlarının ve okul bahçesinin 2 öğrencilere göre düzenlenmesi gerekir.
	Çok amaçlı etkinlik alanları artırılmalıdır.
	Alt yapı eksiklikleri giderilmelidir.
Mali Kaynak	Öğretmenlerin ekstra etkinlikler düzenlemeleri için 1 teşvik edici ödemeler yapılmalıdır.
	Okullara mali destek sağlanmalıdır.
	Öğretmen ihtiyacı karşılanmalıdır.
Müfredat	Ders sayıları azaltılmalıdır.
Öğle Araları	Öğle araları ve öğle yemeklerinin düzenlenmesi 2 gerekir.
Toplam	14

Tablo 6 incelendiğinde tam gün eğitime ilişkin öğretmenler nöbetlerin belli bir standarda kavuşturulması, öğle aralarının düzenlenmesi, ders saatlerinin azaltılması ve sosyal etkinliklerin artırılması konusunda, yöneticiler ise fiziki imkânların iyileştirilmesi, mali kaynakların artırılması, ders sayılarının azaltılması ve öğle aralarının düzenlenmesi konularında önerilerde bulunmuşlardır. Bu konuda bazı katılımcıların görüşleri aşağıda verilmiştir.

Ö.2: "Öğle arası nöbet durumunun netleşmesi, çocukların öğle arası ulaşım ve yemek sorunlarının halledilmesi tam gün eğitimi tam anlamıyla hedeflenen başarıya ulaştıracaktır."

Ö.5: "Tam gün eğitimin verimli olması için okullarda sanat ve spor etkinliklerine daha fazla zaman ayrılması gerekir. Ders saatleri azaltılması gerekir."

Y.4: "Öğle araları kısaltılabilir. Yemek sonrası rahvet ve bolca oynanan oyunlar kaynaklı yorgunluklar azalacaktır. Eğer okulda geçirilecek sürenin uzun olması isteniyorsa öğrencilerin akademik, sosyal ve sportif becerilerini destekleyecek faaliyet alanları ve saatleri oluşturulabilir. Hobi alanları mesela bitki yetiştirme alanları, ebru vs sanat aktivite alanları gibi. Öğrenciler programlar dâhilinde bu alanlardan yararlanabilir."

Y.5: "Ders sayılarının fazla olması yorucu olabiliyor bu durumda ders sayılarının azaltılması, teneffüslerde okulların bulunduğu bölgeye göre aktivitelerin yapılabileceği alanların inşa edilmesi tam gün eğitimi daha işlevsel yapabilir."

Tartışma ve Sonuç

Araştırma bulgularına göre tam gün eğitimin olumlu yanları incelendiğinde; eğitimin gün içine yayılmış olması ve ders aralarında uzun dinlenme sürelerinin olması, uygun öğrenme ortamlarının sağlanabilmesi, konuya hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin daha fazla zaman ayırabilmesi, öğrenci merkezli ve yapılandırmacı eğitimin daha işlevsel uygulanma imkânı bulunması gibi faktörler eğitime olumlu katkılar sağlamaktadır.

Bunun yanında ders aralarının uzun olması sebebiyle ders dışı oyun ve etkinlik faaliyetlerinin daha geniş zaman diliminde uygulanması, aktivitelerin gün boyu devam etmesi, öğrencilerin sosyal ve duygusal gelişimini desteklemektedir. Bu sonuçlar tam gün eğitimin öğrenciler üzerinde olumlu etkiler bıraktığını göstermektedir. Benzer şekilde literatürde tam gün eğitimin öğrenci gelişimi ve başarısını olumlu etkilediğine ilişkin bulgulara rastlanmaktadır. Buna göre (Carnes & Albrecht, 2007; Santoro, 2011; Ada, Küçükali, Akan & Dal, 2014; Akt: Yalçın ve Yalçın, 2018) yapılan araştırmalarda erken çocukluk döneminde tam gün eğitim alan öğrencilerin yarım gün eğitim alan öğrencilere göre daha iyi geliştikleri, Canbeldek ve Erdoğan (2016) yine okul öncesi dönemde tam gün eğitim ile çocukların gelişimsel sonuçlarının pozitif yönde ilişkili olduğu yönünde bulgulara ulaşmışlardır. Onarıcıoğlu (2018) araştırmasında, öğrenci görüşlerine göre, normal öğretime geçilmesi ile birlikte öğrencilerin zamanı verimli kullanma, sosyalleşme, Türkçe dersinde akademik başarı ve okuma becerileri bağlamında daha olumlu sonuçlar aldıklarını ifade etmiştir. Hızlı (2014) İsrail’de üstün yetenekli öğrencilerin yasal düzenlemeler ile birlikte tam gün eğitim almalarının sağlandığını belirterek tam gün eğitimin olumlu yönlerine vurgu yapmıştır. Gökçe (2012) ise yaptığı araştırma sonuçlarına göre başarının okulda fazla zaman geçirmeyle değil, zamanın etkili kullanılmasıyla artacağı ve eğitim paydaşlarının daha fazla dinlenmeye ihtiyaçları olduğu yönündeki görüşü ile tam gün eğitim ve öğrenci başarısı arasında ilişki olmadığını savunmuştur.

Araştırma bulgularına göre uzun ders araları, öğrenci ve öğretmenlerin bilişsel, fiziksel ve sosyolojik gelişimine de olumlu katkıda bulunmaktadır. Sabah çok erken saatlerde uyanmak zorunda olmayan ve kahvaltısını yapabilen bireyler fizyolojik ihtiyaçlarını sağlayabilmekte ve güne daha zinde başlamaktadır. Bu da dolaylı yoldan eğitime katkı sağlamaktadır. Öğrenci sayısının ikili eğitime göre daha az olması, öğretmenlerin öğrencileriyle daha fazla etkileşim kurabilme ve ilgilenebilmelerine fırsat tanımaktadır. Bu da öğrenci ve öğretmen açısından verim ve performansı artırmaktadır. Araştırma bulguları tam gün eğitimin öğretmenleri de olumlu etkilediğini göstermektedir. Korkmaz ve Sadık (2011, s.134) “Mesleki sorumluluk ve ayrımcılık” boyutuna yönelik tutumların tam gün (normal) öğretim yapan öğretmenlerde daha olumlu olduğunun tespit edilmesi de bu görüşü destekler niteliktedir. Aynı araştırmaya göre tam gün öğretim yapan okullarda görev yapan öğretmenler okul ortamında daha uzun süre bulduklarından, meslektaşları ve öğrencileriyle daha fazla zaman geçirme, öğrencileriyle ders dışında iletişim kurma ve mesleki anlamda kendilerini geliştirebilme olanağına sahiptirler. Bu durum sadece öğrencileri tanıma fırsatı vermesi açısından değil, öğretmenlerin okul ortamında kendilerini ve yaptıkları işi değerli hissetmelerine de ortam hazırlayarak, mesleki sorumluluklarına yönelik tutumlarını olumlu yönde geliştirmiş olabilir. Benzer şekilde Onarıcıoğlu (2018) araştırmasında Türkçe öğretiminin görüşlerine göre normal öğretimin öğretmenlerin zaman

yönetimi becerilerini, zümreleri ile olan iletişimlerini, Türkçe dersine karşı olan motivasyonlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

Veliler açısından bakıldığında ise tam gün eğitim, çocuklarının gün boyu güvenli bir yerde olması ve özellikle çalışan aileler için bakıcı bulma sorununu ortadan kaldırması sebebiyle velilere avantaj sağlamaktadır. Ayrıca okul giriş ve çıkış saatinin mesai saatlerine yakın olması çalışan ailelerin ihtiyaçlarına cevap verir niteliktedir. Nartgün ve Kaya (2016; Akt: Bozyiğit, 2017) araştırmasına göre özel okul velileri okulun tam gün eğitim yapması yönünde görüş bildirmişlerdir. Benzer şekilde Ayaydın ve Katılmış (2018) araştırmasında devlet okulunda öğrencisi olan velilerin tam gün eğitim yapılması konusuna olumlu baktıklarını ifade etmişlerdir.

Azalan öğrenci sayısının okul yönetimini kolaylaştırması, yöneticilerin iş yükünün hafiflemesi, yöneticilerin okul ve öğrenci sorunlarıyla daha fazla ilgilenebilmesi, mesai saatlerinin okul yöneticileri için de uygun olması durumları tam gün eğitimin yöneticiler açısından da avantajlarını göstermektedir. Sonuçlara bakıldığında tam gün eğitimin öğretmen, öğrenci, veli ve yöneticiler açısından avantajlarının fazlaca olduğu görülmektedir. Aktay, Işık ve Gençsoy (2019)'un yaptığı çalışmada da tam gün eğitimin olumlu yönlerinin eğitime ve eğitim paydaşlarına katkı sağladığı görüşlerine yer verilmektedir.

Tam gün eğitimin öğretmenler ve yöneticiler açısından olumsuz görülen yönleri de araştırmanın önemli bulgularındandır. Benzer şekilde Bakay (2014)'ın bulgularına göre tam gün eğitim yapan okullarda çalışan öğretmenler ikili eğitim yapan öğretmenlere göre daha fazla devamsızlık yapmaktadır. Altyapı yetersizliği olan okullarda tam gün eğitime geçebilmesi için atölye, laboratuvar gibi alanlar dersliklere dönüştürülmek zorunda kalmıştır. Bu yetersizliklerin giderilmeye çalışılması yöneticilerin sorumluluklarını artırmıştır. Karahan (2019) tam gün eğitim veren okulların yöneticilerinin personel işleri ve yetki devri ile ilgili sorunlarla daha fazla karşılaştıklarını ifade ederek tam gün eğitimin okul yöneticileri üzerindeki olumsuz etkilerine vurgu yapmıştır.

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin ve öğretmenlerin okulda çok zaman geçirmesinin ders dışı etkinliklere, sosyal, sanatsal ve sporsal faaliyetlere fazla zaman bırakmıyor olması bireylerin kişisel ve sosyal gelişimlerini olumsuz etkilemektedir. Günün çoğunu okulda geçiren öğrenciler, ailesiyle ortak zaman geçirememektedir. Okulda geçen zamanın artışıyla disiplin ve güvenlik sorunları da artmakta ve bu da öğretmen, yönetici ve velilerde endişe oluşturmakta hatta velilerle öğretmenleri ve yöneticileri karşı karşıya getirebilmektedir. Bu durum özel eğitim sınıflarında bir istisnaya dönüşebilir. Öyle ki Demir ve Kale (2019) araştırmalarında okulun öğretim şekline göre, tam gün eğitim yapan okulların özel eğitim sınıflarında daha az sorun yaşandığı sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırma bulgularına göre tam gün eğitime geçilmesiyle ortaya çıkan en önemli sorunlardan birisi olan öğle araları ve öğle yemekleri öğrenci,

öğretmen, veli ve yöneticiler açısından olumsuz durumlar oluşturmaktadır. Özellikle taşınmalı gelen ya da evi uzak olan öğrenciler öğle aralarında yemek ihtiyacını karşılayabilmek için yemekhane ya da kantine ihtiyaç duymaktadır. Fiziki imkânları yetersiz olan ve yemekhane ya da kantini olmayan okullarda bu alanları temin etmek zorunda kalan yöneticiler zor durumda kalmaktadır. Özan ve Öztürk (2018) de yaptığı araştırmada benzer sonuçlara ulaşmıştır. Buna göre gelişim çağındaki çocuklarının beslenme sorunu yaşaması velileri de tedirgin etmektedir. Ayrıca öğle arası yemekleri için veliler ayrı bir maddi kaynak ayırmak durumunda kalmaktadır. Öğle arası nöbetleriyle öğrencilerin güvenliğini sağlama sorumlulukları daha artan öğretmenler, dinlenme sürelerinde nöbet tutmakta ve bu da yorgunluk ve motivasyon düşüklüğüne neden olmaktadır. Öğle aralarında eve gidip gelen öğrenciler ise hem yorulmakta hem de bazen derslere yetişememektedir. Kavak ve Ekinci (1994) araştırmalarında El Salvador'da ikili eğitim yapan kırsal bölge okullarında öğrenci başarılarının tam gün eğitim alan öğrencilere göre daha fazla olduğunu, Tayland'da ise halkın çoğunluğuna eğitim verebilmek için üçlü eğitim sisteminin uygulandığını ifade ederek tam gün eğitimin bazı ülkelerin şartlarına uygun olmadığını ifade etmiştir.

Araştırmada öğretmen ve yöneticilerin tam gün eğitimde verimin nasıl artırılacağı görüşlerine de yer verilmiştir. Nöbetlerin düzenlenmesi, öğle arası tutulan nöbetlerin her okulda standart şekilde uygulanması, ders saatlerinin azaltılması, öğle yemeği sorunlarının çözülmesi, sanat ve spor faaliyetlerinin ve bu faaliyetlerin yürütülebileceği alanların temin edilmesi ve artırılması konularında öğretmen ve yöneticilerin ortak payda da birleştiği görülmektedir. Bunların dışında öğretmen ihtiyacının giderilmesi, ders dışı etkinliklerde bulunan öğretmenlere gerekli ödemelerin yapılması, derslik sayısının artırılması, oyun alanlarının ve okul bahçesinin düzenlenmesi, altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve bunun için de okullara mali kaynak sağlanması, fiziki iyileştirmelerin yapılması, tam gün eğitimin eksiklerini gidermeye ve tam gün eğitimi daha verimli hale getirmeye ilişkin görüşlerdir. Korkmaz ve Sadık (2011) tam gün eğitim yapan okullarda öğretmenlerin, öğretmenliğe ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğunu, öğretmenlerin öğrencileri daha yakından tanıma fırsatı bulduklarını ifade ederek ülke genelinde tam gün eğitime geçilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Tok (2012:307) siyasi parti programlarında AKP ve MHP'nin derslik başına düşen öğrenci sayısının azaltılacağını, CHP ve MHP'nin okullarda tam gün eğitime geçmeyi vaad ettiğini Çetin, Yazar, Aydın ve Yazıcı (2018) öğretmen adaylarının eğitimin tam gün olmasına yönelik önerilerde bulduklarını Kaya (2006) taşıma sistemi olan okullarda tam gün eğitim yapılması gerektiğini, Bilek ve Kale (2012) ise taşıma merkezli okulların tam gün eğitim yaptıkları için öğrencilere öğlen yemeklerinin okulda verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Gerek katılımcıların önerilerinin gerekse literatürde tam gün eğitime ilişkin olarak ortaya çıkan bulguların, tam gün eğitimin daha verimli hale getirilmesinde, karar vericiler tarafından kullanılması önerilebilir.

Kaynakça

- Aktay, Ö. Ü. S., Işık, E., ve Gençsoy, E. (2019). *Tam gün öğretim mi ikili öğretim mi?*.III. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumu (USEAS 2019).https://www.researchgate.net/profile/Sayim_Aktay/publication/336687365_Tam_Gun_Ogretim_mi_Ikili_Ogretim_mi/links/5dad9f4c299bf111d4bf7675/Tam-Guen-Oegretim-mi-Ikili-Oegretim-mi.pdf
- Bakay, M. (2014). Öğretmen devamsızlığının incelenmesi: Menderes ilçesi örneği. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(1), 233-250. <https://doi.org/10.12984/eed.37412>
- Baş, K. (2004). Türkiye’de zorunlu eğitim süresinin arttırılmasının sağlayacağı kazançlar. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 3 (59), 21-42. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/36126>
- Baykan, A. A., Çiftçi, S. ve Arıkan, Y. (2013). *4+4+4 eğitim sisteminin birleştirilmiş sınıflara yansımaları*. XII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi. 23-25 Mayıs 2013. Aydın.
- Bilek, E. ve Kale, M. (2012). Taşıma merkezi okullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine göre taşınmalı eğitim uygulaması. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 32(3), 609-632. <http://static.dergipark.org.tr/articledownload/imported/5000078389/5000072612.pdf>
- Camuzcu, S. (2007). *Normal ve ikili eğitim yapan ilköğretim okullarında birinci kademe öğrencilerinin okul başarılarının karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Canbeldek, M. ve Işıkoğlu Erdoğan, N.. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarında kalite ile çocukların gelişim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 792-809. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd/issue/24917/263007>
- Creswel J.W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. (Çev ed:M. Bütün- S.B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çetin, H., Yazar, M.I., Aydın, S. ve Yazıcı, N. (2018). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının Türk eğitim sistemi sorunlarına ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 12(25), 117-135. <https://doi.org/10.29329/mjer.2018.153.7>
- Demir, S. ve Kale, M. (2019). İlkokullarda özel eğitim sınıflarında karşılaşılan sorunların incelenmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 354-373. DOI: 10.29299/kefad.2018.20.01.012
- Erdoğan, İ. (2002). *Yeni bir bin yıla doğru Türk Eğitim Sistemi sorunlar ve çözümler*. Ankara: Sistem Yayıncılık.

Ertürk, S. (1988). Türkiye'de eğitim felsefesi sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(3), 11-16. <http://efdergi.hacettepe.edu.tr/yonetim/icerik/makaleler/1483-published.pdf>

Genç, S. Z. ve Eryaman, M. Y. (2007). Değişen değerler ve yeni eğitim paradigması. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 89-102. <https://www.tdvegiteknokultur.org/wp-content/uploads/2015/02/c9s1m6.pdf>

Gökçe, F. (2012). Öğretmen ve velilerin, öğrencilerin okulda geçirdikleri zaman, ders ve dinlenme süreleri ile tatiller ve okul dönemleri konusundaki görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2541-2560. <https://www.idealonline.com.tr/IdealOnline/lookAtPublications/paperDetail.xhtml?uId=1790>

Hızlı, E. (2014). Üstün zekalı ve yetenekli çocuklar eğitiminin incelenmesi: İsrail sistemi. *Üstün Yetenekliler Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi (UYAD)*, 2(2), 52-62. <http://uyad.beun.edu.tr/index.php/IGER/index>

Karahan, M. (2019). İlköğretim okulu yöneticilerinin yetki kullanımında ve yetki devrinde yaşadıkları sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 6(3),345-380.<https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/44114/532836>

Kavak, Y. ve Ekinci, C. E. (1994). Eğitimin finansmanı sorunu ve maliyetlerin azaltılmasına ilişkin alternatif stratejiler. *Hacettepe Üniversitesi eğitim fakültesi dergisi*, 10(10), 65-72. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/88204>

Kaya, N. Ç. (2017). Taşınabilir eğitim programındaki ilköğretim öğrencilerinin durumları: Silopi köyleri örneğinde bir sosyal değerlendirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 46(2), 105-116. <http://dtcfdergisi.ankara.edu.tr/index.php/dtcf/article/view/1465>

Kocaoluk, S. (1991). *İlköğretim temel mevzuat*. İstanbul: Kocaoluk Yayınevi.

Koçberber, G. ve Kazancı, L. B. (2010). İlköğretim olanaklarındaki farklılıkların incelenmesinde yeni bir yaklaşım. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (38), 165-176. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7798/102156>

Korkmaz, G. ve Sadık, F. (2011). ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin mesleki tutumlarının sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), 121-138. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/4386/60253>.

Kundakçı, S. ve Erginer, A. (2013). Türkiye'de on iki yıllık zorunlu eğitim öncesi zorunlu okul öncesi eğitim pilot uygulamasının değerlendirilmesi: Tokat İli Örneği. *Journal of International Social Research*, 6(27), 337-357. https://www.sosyalarastirmalar.com/cilt6/cilt6sayi27_pdf/kundakci_selcuk.pdf

MEB.(2018).2023 Vizyon Belgesi. Ankara.

Mills, G. E. (2003). *Action research a guidefortheteacherresearcher*(2 nd. edition). Pearson Education, Boston.

Onarıcıoğlu, A. S. (2018). Normal öğretime geçişini tamamlayan okullardaki Türkçe eğitimi başarıları. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 6(2), 96-110. https://www.researchgate.net/publication/330082223_Normal_Ogretime_Gecisini_Tamamlayan_Okullardaki_Turkce_Egitimi

Özan, M. B. ve Öztürk, E. (2018). Normal (tam gün) eğitime geçişe ilişkin yönetici görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (37), 97-113. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunikkefd/issue/41724/378546>

Özdemir Y. (1999). *Sekiz yıllık ilköğretimde karşılaşılan sorunlar (ankara ili mamak örneği)*. Yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve Planlaması Ana Bilim Dalı, Ankara.

Sarışık, Y. ve Düşkün, Y. (2016), *Çocukların gözünden okulda yaşam araştırma raporu, Eğitim Gönüllüleri*, İstanbul: ERG ve TEGV. <https://www.egitimreformugirisimi.org/cocuklarin-gozunden-okulda-yasam-arastirma-raporu-ve-politika-onerileri/>

Şimşek, A. ve Büyükkıdık, S. (2017). Öğretmen ve öğrenci görüşleriyle taşınmalı eğitim uygulaması değerlendirilmesi: Bozova ilçesi örneği. *Elementary Education Online*, 16(1), 15-34. doi: <http://dx.doi.org/10.17051/io.2017.09377>

Tok, T. N. (2012). Türkiye'deki siyasal partilerin eğitim söylemleri ve siyasaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 18(2), 273-312. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/108178>

Yalçın, F. A. ve Yalçın, M. (2018). Okul öncesi öğretmenlerin okul öncesi eğitimin sorunlarıyla ilgili görüşleri: Ağrı ili örneği. *İlköğretim Online*, 17(1), 367-383. doi 10.17051/ilkonline.2018.413784

Yıldırım A. ve Şimşek H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

